

Justiitsministeerium
info@just.ee

Teie 26.07.2021 nr 8-1/4797
Meie 22.09.2021 nr 1.1-11/5473-2

**Halduskohtumenetluse seadustiku
ja teiste seaduste
muutmise seaduse eelnõu
(kohtumenetluse avalikkus)**

Rahandusministeerium kooskõlastab halduskohtumenetluse seadustiku ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu järgmiste märkustega.

1. Halduskohtumenetluses ja ka tsiviilkohtumenetluses võib kohtuasi puudutada konfidentsiaalset teavet, mille avalikustamine võib ühiskonnas kaasa tuua selgelt ebasoovitavaid tagajärgi. Näiteks finantsjärelevalve menetluste ja finantskriisi lahendusmenetluse käigus saadud teave on konfidentsiaalne (vt Finantsinspektsiooni seaduse § 54 ja finantskriisi ennetamise ja lahendamise seaduse (edaspidi *FELS*) § 51). Sellise teabe avaldamine on lubatud vaid kohtumenetluses ja see võib tingida kohtumenetluse kinniseks kuulutamist. Finantsjärelevalveline teave on turutundlik teave, mille avalikustamine võib mõjutada finantsinstrumentide hinda ja negatiivsete asjaolude kokkulangemise korral võib tekitada või suurendada finantsturu ebastabiilsust.

Seejuures tuleb arvestada, et finantsturule omab eriti olulist mõju teabe avaldamine kriisilahenduskavade, võimaliku varajase sekkumise meetme jmt kohta, mis võib erilist mõju omada ebastabiilsuse tingimustes. Näiteks kui kohtus lahendatakse vaidlust *FELS* alusel ja vaidlusega seoses tuvastatakse vastavate teabevahetuse sise-eeskirjade rikkumine, peab Finantsinspektsioon koostama koostöös Eesti Pangaga mõjuanalüüsi rikkumise mõjude kohta finants-, rahandus- ja majanduspoliitikaga seonduvatele avalikele huvidele, füüsiliste ja juriidiliste isikute majanduslikele huvidele ning kontrollidele, uurimisele või audiitorkontrollile. Teabe avaldamise mõju hindamine hõlmab finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduskavade ning kriisilahenduskõlblikkuse hindamise tulemuste avaldamise mõju eraldi hindamist. Seega võib teatud juhtudel jõustumata kohtuotsuse avaldamine kaasa tuua täiendava halduskoormuse nii Finantsinspektsioonile kui kriisilahendusametusele kui ka Eesti Pangale.

Kinnises kohtumenetluses tehtud lahendi avalikustamine enne selle jõustumist võib anda ebaadekvaatse või vääralt pildi finantsturul toimuvast ja erakorraliste asjaolude korral koguni kahjustada avalikke huve (nt külvata usaldamatust finantssektori ettevõtjate suhtes, põhjustades paanikat hoiustajate hulgas ja tuues esile nn „pangajooksu“ – mõjutada hoiustajaid hoiuseid pankadest välja võtma).

Eeltoodu tõttu leiame, et kõikide kohtuotsuste avalikustamine haldus- ja tsiviilasjades enne lahendi jõustumist ei ole põhjendatud. Teeme ettepaneku lisada halduskohtumenetluse seadustiku § 175 ja tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 462 sätte, mille kohaselt võib kohus otsustada, et kinnises menetluses arutatud asjades tehtud lahendeid ei avaldata enne jõustumist, kui kohtuotsuse avalikustamine kahjustab või võib kahjustada olulisi avalikke huve või kui lahendi avaldamata jätmiseks enne jõustumist on muid kaalukaid põhjusi.

2. Eelnõu kohaselt võimaldatakse menetlusvälisel isikul kohtu loal tutvuda menetlusedokumentidega osas, milles see ei sisalda piiratud juurdepääsuga teavet. Seletuskirjas on eelnõu § 4 punkti 3 selgitustes põgusalt märgitud, et silmas peetakse „salastatud teavet, jälitusteavet, eriliiki isikuandmeid jne“. Samas ei ole üheselt selge mõiste „piiratud juurdepääsuga teave“ sisustamine – kas seda tuleks mõista avaliku teabe seaduse tähenduses või laiemalt. Kohtumenetluses võib olla avaldatud konfidentsiaalset teavet, mille avaldamist ei reguleerita avaliku teabe seaduses vaid muus seaduses (nt pangasaladuse regulatsioon krediitiasutuste seaduses). Teave isiku hoiuste ja muude finantsvarade kohta või ka laenukohustuste kohta võib tekitada ebatervet avalikku huvi ja kahjustada ebamõistlikult protsessiosalisi. Seetõttu palume eelnõu seletuskirjas täpsustada, millist teavet käsitatakse eelnõus „piiratud juurdepääsuga teabena“ ja kas selle mõiste alla kuulub ka teave, mille konfidentsiaalsus on seaduse sätetega tagatud.

3. Eelnõu § 4 punkti 11 muudatusega asendatakse TsMS § 462 lõikes 3 sõna „andmesubjekti“ sõnadega „füüsilisest isikust menetlusosalise“. Eelnõu tekstist tuleneb, justkui saaks vastava taotluse esitada ainult menetlusosalisest füüsiline isik, aga seletuskirja kohaselt võivad lisaks füüsilisest isikust menetlusosalistele ja tunnistajatele taotluse esitada kõik lahendis viidatud füüsilised isikud. Palume seletuskirjas sätet täpsemalt selgitada.

4. Eelnõu seletuskirjas jääb ebaselgeks, kust kaetakse rakendamiseks vajalikud kulud (400 000 eurot) juhul, kui sellekohast lisataotlust ei rahuldata. Seetõttu palume seletuskirja täiendada lõiguga: „Kehtivas riigi eelarvestrateegias ei ole eelnõuga kaasnevate kuludega arvestatud. Eelnõu heaks kiitmisega kaasnevate kulude rahastamisvõimaluste üle arutatakse järgmises riigieelarve ja riigi eelarvestrateegia protsessis Rahandusministeeriumi poolt valitsusele koondatava info alusel. Kui lisavahendeid ei eraldata, tuleb kulud katta vastava valitsemisala eelarvest.“.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Keit Pentus-Rosimannus
rahandusminister

Marit Maidla 611 3056
Marit.maidla@fin.ee

Agnes Peterson 611 3161

Agnes.Peterson@fin.ee